

Norge dømt for menneskerettsbrudd i Strasbourg

Lene Skogstrøm

Norge hadde ikke rett til å adoptere bort en tre år gammel gutt til fosterforeldre. Nå håper moren å få ham tilbake.

Norske myndigheter har krenket menneskerettighetene til en mor og hennes barn i en tvangsadopsjonssak, ifølge en dom fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) i går. Det var Dagbladet som først omtalte saken.

- Det er ingen tvil om at denne saken gjør at man må se på saksbehandlingen knyttet til adopsjon til fosterforeldre i Norge, sier dekan Karl Harald Søvig ved juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen.

- Verdt alle årene med kamp

Moren fødte en guttebaby i september 2008. Tre år senere, 8. desember 2011, bestemte fylkesnemnda at hun skulle fratras foreldreansvaret, og at fosterforeldrene skulle få lov til å adoptere ham. På det tidspunktet hadde den unge moren allerede fått et nytt barn som hun fikk beholde omsorgen for.

I dag lever hun sammen med ektemann

og deres to felles barn, en gutt og en jente. Eldstesønnen har hun ikke sett siden han var tre år gammel.

- Norge har brutt menneskerettighetene, og jeg får ungen min tilbake, sier moren jublende glad til Aftenposten. - Etter alle disse årene med kamp har jeg vunnet. Det var verdt det, sier hun. Gutten hennes blir snart 11 år. Hun sier at de to andre barna i familien er forberedt på å få en storebror.

- De vet at de har en bror som ble kidnappet av staten, sier hun.

- Du har ikke sett ham siden han ble adoptert?

- Nei. Men nå er myndighetene nødt til å forholde seg til dommen og sette i gang tilbakeføringsprosessen, de har ikke noe annet valg, sier hun.

Morens representant, tidligere advokat Marius Reikerås, kaller dommen fantastisk.

- Dette er historisk. Det betyr enormt mye for moren i denne saken, men også

for tusenvis av andre i lignende situasjoner, sier Reikerås, som mener de norske dommene i saken nå er å betrakte som ugyldige.

- Hvordan vi skal håndtere reparasjonsprosessen i saken, gjenstår å se, sier han.

- Adopsjonsvedtaket oppheves ikke

Men regjeringsadvokat Fredrik Sejersted understreker at dommen ikke innebærer at adopsjonsvedtaket fra norske domstoler er opphevet, eller at barnet nå skal tilbakeføres til den biologiske moren.

- Dommen oversendes nå Europarådets ministerkomité, der det blir en dialog med norske myndigheter om hvordan dommen skal følges opp, både i denne konkrete saken og mer generelt, sier han.

- Vil du tilbakevise det moren og hennes representant sier om at dommen betyr at gutten nå skal tilbakeføres?

- Den rettslige virkningen av dommen fra EMD er at det er konstatert en krenkelse

i 2012, og at biologisk mor er tilkjent en erstatning som vil bli utbetalt. Dommen innebærer ikke at det nasjonale adopsjonsvedtaket er satt til side. Det er erstatningen som skal kompensere for krenkelsen. I vurderingen av hva som skal skje videre, er det

Jakke 2699

TID TIL KÅPER

Kjøp en dunkåpe og få et pent skjerf gratis.
Vi gleder oss til å se deg.

Gjelder fra 12. - 26. september
i alle Masai-butikker og på nett.

MASAI
COPENHAGEN

Asker, Strøket 9, 90102964
Oslo, Øvre Slottsgate 17, 90265329
Strømmen, Strømmen Storsenter, 90101835
www.masai.no

Rettssalen i Den europeiske menneskerettsdomstolen i Strasbourg.
Foto: Vincent Kessler, Reuters/NTB scanpix

hensynet til hva som er barnets beste i dag, som vil måtte være avgjørende, sier han.

Gutten har bodd hos fosterforeldre og senere adoptivforeldre fra han var tre uker gammel fordi det var tvil om morens evne til å ta vare på barnet.

- Saker om adopsjon etter barnevernloven innebærer alltid vanskelige avveininger, der hensynet til de biologiske foreldrene må veies opp mot hva som er det beste for barnet. Vi registrerer at et flertall i EMD mener at den begrunnelsen som norske

FAKTA

Strand Lobben-saken

Saken ble endelig avgjort av norske domstoler i 2012, men ble senere brakt inn for EMD av barnets biologiske mor.

Hun anførte at tvangsadopsjonen krenket deres rettigheter etter EMK artikkel 8 (retten til respekt for privatliv og familie-liv).

Ved den første behandlingen av saken i november 2017 konkluderte EMD med at retten til familieliv ikke var krenket. Avgjørelsen ble avsagt under dissens 4-3.

Saken ble deretter brakt inn for storkammer i EMD. Muntlig høring i saken ble avholdt i oktober 2018, og dom falt tirsdag, ett år senere.

Kjernen i flertallets kritikk er at norske domstoler ikke foretok en tilstrekkelig bred vurdering da de ga samtykke til adopsjon i 2012.

domstoler ga i 2012, led av svakheter, og at dette utgjorde en krenkelse, sier Sejersted.

Han sier at saker om adopsjon er viktige for dem som er berørt, og at de tar dommen fra EMD på største alvor. Dommen vil bli gjennomgått nøye i samråd med Barne- og familiedepartementet.

Krenket av saksbehandlingen

Dekan Karl Søvig, ekspert på barnevern og menneskerettigheter, påpeker at flertallet på 13 av 17 dommere i EMD konstaterer krenkelse på grunn av en prosessuell feil: at saksbehandlingen ikke var tilstrekkelig i saken. Et mindretall på seks av 17 dommere mener krenkelsen gjelder selve avgjørelsen om adopsjon.

- Sånn sett er saksutfallet overraskende. De fleste regnet med at det store spørsmålet gjaldt om adopsjonen i seg selv utgjorde en krenkelse, sier Søvig.

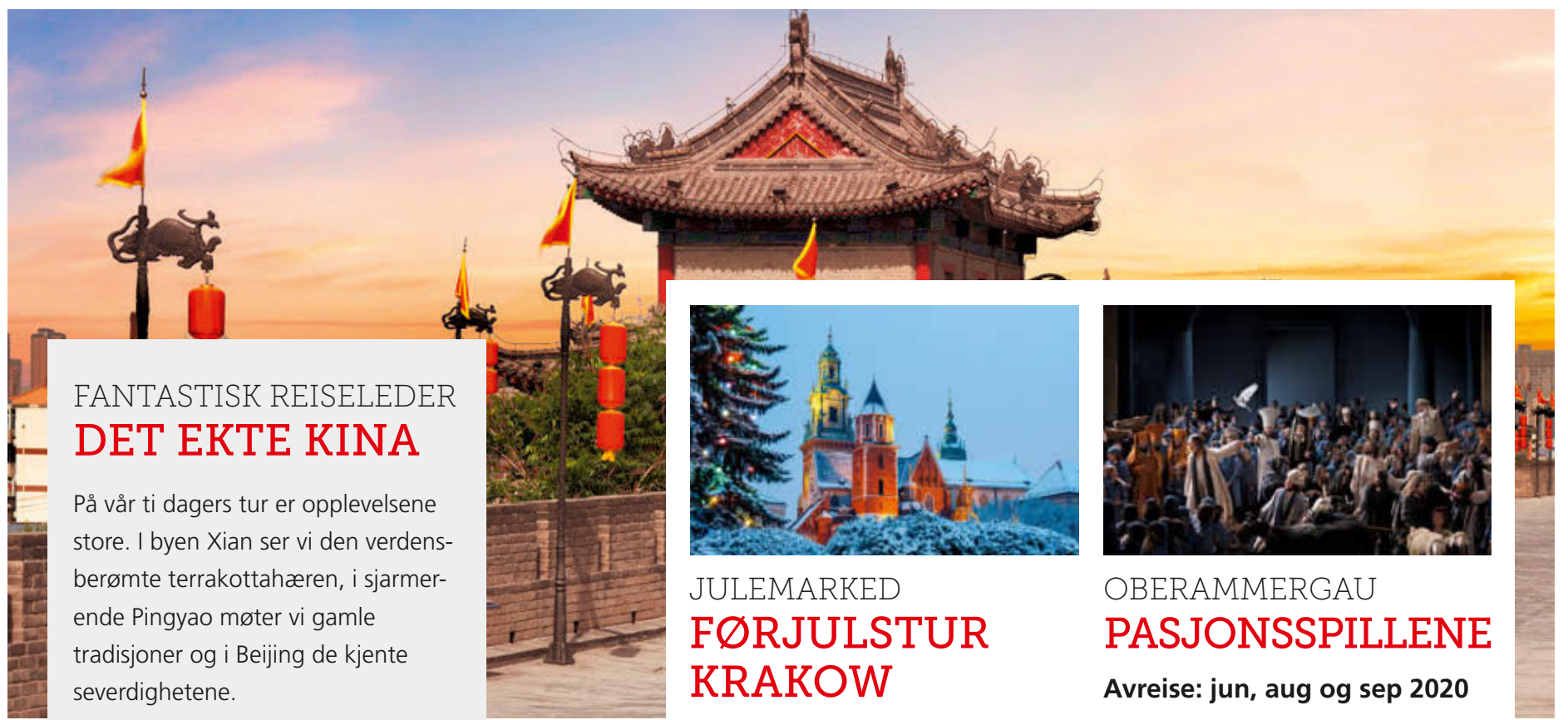
- Hva slags betydning vil dommen få for norsk praksis?

- Den vil få betydning for hvordan vi behandler saker om adopsjon i domstolene.

- Særlig gir dommen grunnlag for diskusjoner om hvordan man skal sikre oppdaterte utredninger, sier Søvig, som påpeker at denne dommen er den første der EMD har kommet frem til krenkelse på grunn av adopsjon som barnevernstiltak i Norge siden Johansen-dommen i 1996.

- Vi vet det nå er 26 saker som er såkalt kommunisert til Norge fra EMD. Det betyr at EMD synes disse sakene er så interessante at det er verdt å se nærmere på dem.

Det ligger dermed an til at vi får flere diskusjoner om praksis når det gjelder andre tvangstiltak på barnevernsfeltet, som omsorgsovertagelse, samvær og tilbakeføring av barn, i tillegg til adopsjon, sier Søvig.

FANTASTISK REISELEDER DET EKTE KINA

På vår ti dagers tur er opplevelsene store. I byen Xian ser vi den verdensberømte terrakottahæren, i sjarmerende Pingyao møter vi gamle tradisjoner og i Beijing de kjente severdighetene.

PRIS FRA: **18 400,-**

JULEMARKED FØRJULSTUR KRAKOW

Avreise: **1.des – 4 dager**

Kom i julestemning og bli med til sjarmerende Krakow. I tillegg til julemarked besøker vi også de kjente saltgruvene og bydelen Kazimierz.

FRA PRIS: **6 750,-**

OBERAMMERGAU PASJONSSPILLENE

Avreise: **jun, aug og sep 2020**

Våre dyktige reiseledere Gunnar Solberg og Oddvar Hatlehol tar oss med til de verdensberømte pasjonsspillene i alpelandbyen Oberammergau. Spillet oppføres kun hvert 10. år!

PRIS FRA: **17 900,-**

Med forbehold om trykkfeil og endringer.

Bestill din reise på
www.allertravel.no
tlf. 23 89 64 70